

O NOUĂ EDIȚIE A MANUALULUI „DREPT INTERNAȚIONAL PUBLIC”

A NEW EDITION OF THE MANUAL „PUBLIC INTERNATIONAL LAW”

Recent a apărut de sub tipar manualul „Drept Internațional Public”, ediția a V-a, completată și actualizată, unul dintre autorii căruia este rectorul Academiei de Administrare Publică, prof. univ. dr. hab. Oleg BALAN.

Ediția a V-a a manualului este prima lucrare științifică aprobată și recomandată spre publicare în calitate de suport didactic de senatele a șapte instituții de învățământ superior din Republica Moldova care pregătesc specialiști în domeniul dreptului.

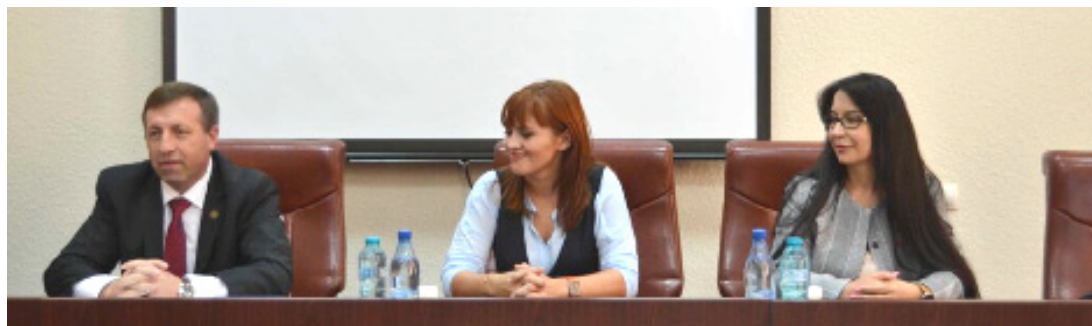
Noua ediție este inedită prin conținut și colectivul de autori, care reprezintă aceste instituții de învățământ superior din republică: Universitatea de Stat din Moldova, Academia de Administrare Publică, Universitatea de Studii Europene din Moldova, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea de Stat „Nicolae Russo” din Bălți, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul.

Lucrarea respectă structura edițiilor precedente apărute în perioada anilor 2001-2012, totodată, conținutul a fost actualizat, reflectând evenimente, instrumente juridice elaborate până la 1 august 2021. Noua ediție conține un capitol nou ce se referă la dreptul internațional nuclear, materie care nu s-a regăsit până acum în conținuturile manualelor de drept internațional public elaborate în Republica Moldova. În total noua ediție conține 25 de capitole.

Autorii manualului „Drept internațional public” sunt: Alexandru BURIAN, doctor habilitat în drept, profesor universitar (USEM); Oleg BALAN, doctor habilitat în drept, profesor universitar (AAP); Nicolae OSMOCHESCU, doctor în drept, profesor universitar USM; Victoria ARHILIUC, doctor habilitat în drept, profesor universitar (USM); Vitalie GAMURARI, doctor în drept, conferențiar universitar (ULIM); Diana SÂRCU, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar (USM); Carolina CIUGUREANU-MIHAILUȚĂ, doctor în drept, conferențiar universitar (ASEM); Natalia SUCEVEANU, doctor în drept, conferențiar universitar (USM); Olga DORUL, doctor în drept, conferențiar universitar (USM); Victoria ȚARĂLUNGĂ, doctor în drept, conferențiar universitar (USARB); Olesia BLAȘCU, magistrul în drept, lector universitar (USCH).

Coordonatorii ediției a V-a a manualului sunt: Alexandru BURIAN, doctor habilitat în drept, profesor universitar (USEM); Oleg BALAN, doctor habilitat în drept, profesor universitar (AAP); Olga DORUL, doctor în drept, conferențiar universitar (USM).

În cuvântul introductiv autorii manualului menționează: „Ediția a cincea, completată și actualizată a manualului de Drept internațional public, apărut în 2001 și 2003 (prima ediție), 2005 (a doua ediție), 2009 (a treia ediție), 2012 (a patra ediție) prezintă reacția

doctrinarilor din Republica Moldova la transformările și schimbările în cadrul normativ din domeniul respectiv, care au avut loc pe parcursul ultimilor ani atât la nivel internațional, precum și național, în scopul completării cursului cu noi date și informații privind reglementarea juridică a relațiilor internaționale.

Ediția de față este produsul efortului conjugat al titularilor cursului universitar Drept Internațional Public din toate instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova ce pregătesc specialiști în domeniul dreptului.

La elaborarea prezentei ediții a manualului au fost luate în considerare curriculele cursului Drept internațional public ale tuturor instituțiilor de învățământ care au recomandat spre publicare manualul, aceasta contribuind în perspectivă apropiată la uniformizarea expunerii materialului științific de către toți titularii cursului Drept internațional public din Republica Moldova.

Structural, lucrarea a cunoscut o reorganizare de formă datorită regândirii și reasezării materialului normativ și informațional comparativ cu primele ediții. Suplimentar, în lucrare este cercetată o ramură a dreptului internațional public care nu fusese expusă în edițiile precedente. Astfel, manualul conține un nou capitol în care sunt prezentate date și informații privitor la dreptul internațional nuclear.

O completare importantă al manualului o constituie capitolele care se referă la corelația dintre dreptul internațional și legislația internă a Republicii Moldova, încercându-se a se acoperi în ele lacunele primelor ediții, în care materialul la tema respectivă era prezentat schematic.

Prezenta lucrare se adresează studenților (Ciclurile I, II și III) facultăților de drept și facultăților de relații internaționale ale universităților din țară în scopul acordării unui suport științific valoros procesului de predare-învățare-evaluare. Publicația poate servi și în calitate de îndrumar în activitatea practică a specialiștilor în domeniul dreptului și al relațiilor externe din instituțiile statale și nonguvernamentale.

Exprimăm speranța că prezenta ediție va constitui, la fel ca și primele, un instrument modern și eficient, destinat pregătirii tinerilor specialiști în domeniul jurisprudenței și relațiilor internaționale, care să răspundă atât exigențelor didactice, precum și celor științifice și practice”.

Manualul „Drept internațional public” ediția a V-a, completată și actualizată, urmează în scurt timp să suplinească fondul de carte al bibliotecilor instituțiilor de învățământ superior din țară.

Manualul este disponibil la Biblioteca științifică a Academiei de Administrare Publică.

În cele ce urmează propunem câteva secvențe din opiniile savanților din străinătate asupra lucrării.

Operă a unor autori cu valoare incontestabilă

Reprezintă un veritabil privilegiu să te afli printre cei care au șansa de a parcurge paginile unei asemenea lucrări, chiar înainte ca aceasta să vadă lumina tiparului. Între cei care se găsesc într-o astfel de situație mă număr și eu, dat fiind faptul că autorii volumului „Drept internațional public, ediția a V-a” mi l-au încredințat pentru a-l prefața, adică, în cuvinte puține, să spun esențialul despre efortul unei prestigioase echipe de autori, fiind conștient de responsabilitatea, greu de egalat, pe care o am cu privire la o frumoasă și meritată prezentare în societatea academică, dar nu numai, a acestei opere.

Demersul științific reține atenția, în special, sub două aspecte. Primul este dat de valoarea incontestabilă a autorilor, autori pe care am avut șansa de a-i cunoaște, în timp, parcurgându-le cu un real interes profesional scrierile, dar și aprofundându-le ori deslușindu-le sensurile, înțelesurile, accepțiunile celor analizate, cercetate ori interpretate în intervențiile personale sau colective. Este vorba despre personalități consacrate ale cunoașterii și desăvârșirii profesionale, îndeplinind funcții de la cele de cercetare științifică în teoria domeniului relațiilor internaționale, dimensiunea juridică, până la cele mai înalte niveluri din stat și, nu de puține ori, regăsindu-se în importante forumuri internaționale. Cele de mai sus sunt completate, în mod armonios, de statutul de practicieni ai relațiilor internaționale din perspectivă, inclusiv, juridică, fapt care i-a îndreptățit să ajungă în situația de a împărtăși din preaplinul cunoașterii domniilor lor și altora, desfășurând o bogată și susținută activitate didactică, în țară și în străinătate, cu statut de invitați, și nu numai.

Cel de-al doilea aspect dobândește conținut, luând în considerare premisele temeinice oferite de cel anterior prezentat. Numai pornind de la dublul statut, de teoreticieni și practicieni ai domeniului, autorii au putut identifica acele probleme cu care se confruntă societatea internațională și dreptul internațional public, în mod implicit, din punctul de vedere al cunoașterii în substanța sa, al înțelegerii și aprofundării, dar poate cel mai important din perspectiva aplicării principiilor și normelor care compun această disciplină fascinantă a dreptului internațional public. Doar așa a fost posibilă identificarea celor mai importante noțiuni, concepte și instituții, mecanisme ori subiecte care sunt de natură să clarifice multe dintre ambiguitățile care apar, nu de puține ori, cu precădere, în aplicarea reglementărilor dreptului internațional. Cunoscând din interiorul dreptului internațional problemele, în dinamica lor fără precedent, îndeosebi din secolul XX și începutul de secol XXI, dar anticipând și unele posibile evoluții, autorii se adresează unui public divers, atingând niveluri dintre cele mai diferite. Vorbim, în primul rând, despre juriști, din țară și din străinătate (unii dintre aceștia fiind, încă, în formare: studenți, masteranzi, doctoranzi, postdoctoranzi), cadre didactice, dar și despre diplomați, economiști, politologi, jurnaliști (pentru o cunoaștere și prezentare corectă a informațiilor), practicieni care se găsesc fie la început de carieră, fie în plină ascensiune profesională ș. a.

Logica și limbajul prezentării informațiilor răspund exigențelor cititorilor mai mult sau mai puțin avizați, pornind de la noțiunea de drept internațional, evoluția istorică și izvoarele acestei ramuri de drept, raportul dintre dreptul internațional și dreptul intern, subiectele dreptului internațional, la care se adaugă teritoriul și populația în dreptul internațional ca elemente componente ale dreptului internațional general. Partea specială, actualizată, include: dreptul tratatelor, dreptul internațional al drepturilor omului, dreptul organizațiilor internaționale, dreptul diplomatic și cel consular, dreptul internațional maritim, aerian și cel cosmic, dreptul internațional al mediului, drep-

tul internațional economic, dreptul internațional umanitar, dreptul internațional penal, dreptul contenciosului internațional, dreptul securității internaționale și dreptul internațional nuclear. Din analiza principalelor instituții ale dreptului internațional nu puteau lipsi acele detalii care trimit, în mod obiectiv, la răspunderea statelor în dreptul internațional public și soluționarea pe cale pașnică a diferendelor internaționale, problematici care se bucură de o atenție specială a autorilor.

Felicitări meritate întregului corp de autori - o frumoasă familie profesională, pentru nivelul de excepție al acestei reușite academice, care, cu siguranță, își va ocupa un loc binemeritat în domeniul științei, dar și al practicii dreptului internațional public, atât în plan intern, cât și în plan internațional. Cele de mai sus reprezintă tot atâtea argumente care mă îndreptățesc să recomand, cu toată convingerea, parcurgerea paginilor acestei valoroase opere de către toți cei care, indiferent de statutul pe care îl au, păstrează vie dorința de cunoaștere și aprofundare a dreptului internațional public.

Augustin FUEREA,
doctor în drept, profesor universitar,
Universitatea „Nicolae Titulescu” din București

* * *

Підручник «Міжнародне право» (5-те видан., за заг. ред. О. Буріану, О. Балана, О. Дорул, Кишинев, 2021, румун. мовою) є корисним джерелом інформації насамперед для студентів та аспірантів, які навчаються у закладах вищої освіти юридичного спрямування Республіки Молдова.

Публікація охоплює значну кількість актуальних міжнародно-правових тем, які висвітлюють сутність, галузі та основні тенденції розвитку сучасного міжнародного права. Крім того, кожний розділ завершується списком літератури з міжнародного права різними мовами, ознайомившись з джерелами з цього списку, студент або аспірант отримає поглиблені знання з конкретної проблематики.

Важливою складовою глави 7 «Територія в міжнародному праві» є спеціальний параграф, присвячений правовому режиму річки Дунай. Адже нині Республіка Молдова належить до групи придунайських держав. Це сталося завдяки тому, що 4 серпня 1998 р. прем'єр-міністр Молдови Йон Чубук і прем'єр-міністр України Валерій Пустовойтенко підписали та заaproтоколювали угоду про передання у власність України ділянки автомобільної дороги Одеса – Рені, що проходить територією Молдови біля населеного пункту Паланка, в обмін на 400-метрову берегову лінію України у районі міста Джурджулешти з правом будівництва порту.

Немає сумніву, що пройде не так багато часу як ми побачимо 6-те видання цього підручника, тому що, по-перше, міжнародне право дуже динамічно розвивається, а, по-друге, весь наклад 5-го видання скоро займе гідне місце на книжковій полиці фахівців з міжнародного права.

Леонід Дмитрієвич ТИМЧЕНКО,
доктор юридических наук, профессор,
Национальный университет
Государственной налоговой службы Украины

* * *

При подготовке рецензируемого учебника были учтены планы обучения, аналитические программы университетского курса «Международное публичное право» всех высших учебных заведений гражданского профиля страны. Данное обстоятельство свидетельствует о профессиональной зрелости авторского коллектива и является залогом того, что оно будет востребовано студентами и преподавателями как минимум этих вузов, а в принципе и всеми теми, кто проявляет интерес к международному праву и международным отношениям.

**Анатолий Яковлевич КАПУСТИН,
доктор юридических наук, профессор,
Президент Российской ассоциации международного права,
Научный руководитель Института
законодательства и сравнительного правоведения
при Правительстве Российской Федерации**

* * *

Felicitaciones a todo el cuerpo de autores por el nivel excepcional de esta publicación académica, que sin duda ocupará un lugar bien merecido en el campo de la ciencia, pero también en la práctica del derecho internacional público, a través del prisma de la carrera docente en las universidades. Recomendando encarecidamente este trabajo para su publicación. A más y a más!

**Ángel José Luis IRIARTE,
Doctor en Derecho, Profesor universitario,
Universidad Pública de Navarra, Pamplona, España**